

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projektid nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

1	SISSEJUHATUS	3
1.1	Hoolduskava koostamise alus	3
1.2	Asukoht, piirid ja maakasutus	3
1.3	Hoolduskava eesmärk	4
2	ALA ÜLDISELOOMUSTUS	5
2.1	Viimsi mõisa park	5
2.2	Kaitsekord	5
3	OLEMASOLEVA OLUKORRA KIRJELDUS	6
3.1	Reljeef	6
3.2	Pargiruum ja kujundusstiil	6
3.3	Teedevõrk	7
3.4	Vaated ja kompositsioon	7
3.5	Veekogud	9
4	HUVIGRUPID	11
5	UURINGUD JA ALLIKAD	11
6	PUISTU DENDROLOOGILINE HINNANG	13
6.1	Metoodika	13
6.2	Puistu seisundi kirjeldus	14
6.3	Muu pargielustik	16
6.3.1	Taimed ja samblikud	16
6.3.2	Invasiivsed võõrliigid	17
6.3.3	Nahkhiired ja kakulised	18
6.3.4	Putukad	18
7	PARGI VÄÄRTUSTE KAITSE KORRALDAMINE	19
8	HOOLDUSTÖÖD	23
8.1	Üldised põhimõtted	23
8.2	Puude raie- ja hooldustööd	23
8.2.1	Puude raied	23
8.2.2	Loodusliku uuenduse valik	24
8.2.3	Võsaraied	24
8.2.4	Puude võrahooldus	25
8.2.5	Puutüvede ja juurestiku hooldus ja kaitse	25
8.2.6	Puude sidumine	26
8.3	Põõsaste hooldustööd	26
8.4	Niitmine	26
8.5	Invasiivsete võõrliikide tõrje	28
8.6	Teede ja infrastruktuuri hooldus	29
8.7	Pargiinventari ja väikevormide hooldus	29
8.8	Koristustööd ja jäätmed	29

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

9	LIIKIDE TÄHISTAMINE	30
10	UUSISTUTUSED	30
10.1	Kavandatud uusistutused	30
10.2	Istutatud taimmaterjali hooldus	30
11	KAVANDATUD TÖÖDE TEGEVUSKAVA	31

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

1 SISSEJUHATUS

1.1 Hoolduskava koostamise alus

Viimsi mõisa pargi hoolduskava on koostatud K-Projekt AS ning AB Järve & Tuulik OÜ poolt Viimsi Vallavalitsuse tellimusel. Töö on koostatud Keskkonnaameti poolt välja antud kaitsealuse pargi hoolduskava koostamise juhendile tuginedes¹. Arvestatud on Firenze harta, Viimsi valla arengukava 2014-2020.a.² suunitlusi, Viimsi Vallavalitsuse poolt esitatud soovitusi Viimsi mõisa pargi hoolduskava koostamiseks ning looduskaitseadust ja kaitsealuse pargiga seotud määrusi ja eeskirju.

Käesolev hoolduskava on koostatud ühe osana pargi suuremast inventeerimise- ja rekonstrueerimisprojektist – K-Projekt AS töö nr 23004 „Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimise põhiprojekt“. Tellija esindajad on Taavi Rebane (tel 58609604, taavi.rebane@viimsivv.ee) ja Enel Valli (tel 6028700, enel.valli@viimsivv.ee).

1.2 Asukoht, piirid ja maakasutus

Viimsi mõis asub Harjumaal, Viimsi vallas, Viimsi alevikus. Viimsi alevik asub Tallinna kesklinnast ca 12 km kaugusel kirde suunas. Viimsi vald piirneb Tallinna linna, Maardu linna ja Jõelähtme vallaga. Viimsi mõisa park asub kaasajal Viimsi aleviku keskses (vt joonis 1). Mõisaparki piiravad läänest rohealad ja tööstusmaa. Pargist põhja jäävad eramajade ja roheala kompleks, itta ühiskondlikud hooned, lõunasse väikeelamud ja ühiskondlikud hooned.

Joonis 1 Asukohaskeem (alus: Maa-amet)

¹ Nutt, N. Paju, M. 2011. Pargi hoolduskava koostamise juhend. TTÜ Tartu Kolledž/ Keskkonnaamet

² Firenze Harta https://files.voog.com/0000/0018/2050/files/Firenze%20harta_web.pdf

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

Viimsi mõisa park jääb maaüksusele kat. tunnusega 89001:010:3504, ning kontaktvõondis asuvad kinnistud 89001:010:3316, 89001:010:3619, 89001:010:3538, 89001:001:1805, 89001:010:3481 ja 89001:010:1096.

Tabel 1. Viimsi mõisa pargi ja kontaktala kinnistute maakasutus

Nr	Kat.tunnus	Maaüksus	Pindala (ha)	Maaomand
1	89001:010:3504	Viimsi mõisa park	12,2	Üldkasutatav maa
2	89001:010:3316	Mõisa tee 1	1,8	Transpordimaa
3	89001:010:3619	Hämariku tee	0,5	Transpordimaa
4	89001:010:3538	11250 Viimsi-Randvere tee	0,09	Transpordimaa
5	89001:001:1805	11250 Viimsi-Randvere tee L1	2,6	Transpordimaa
6	89001:010:3481	Pargi tee	1,2	Transpordimaa
7	89001:010:1096	Videviku tee 3	0,3	Elamumaa

1.3 Hoolduskava eesmärk

Käesoleva hoolduskava koostamise eesmärk on:

- Anda ülevaade Viimsi mõisa pargi puistu hindamise metoodikast ning puistu hetkeseisundist, sealhulgas selgitada välja potentsiaalsed elustikupuud (nahkhiirtele, kakkudele) ning anda ülevaade olemasolevast infrastruktuurist ja selle seisukorrast.
- Kirjeldada hoolduspõhimõtteid **kuni pargi rekonstrueerimisprojekti realiseerimiseni** olulisuse järjekorras **ning rekonstrueerimisprojekti järgselt³**.
- Hoolduskava kajastab hoolduspõhimõtteid ja töövõtteid erinevates uusprojekti realiseerumise etappides. Kavandatud tegevus peab silmas elurikkuse suurendamist, soodustamist ja säilimist kõikides hoolduskava etappides.

Alusmaterjalina on kasutatud digitaalset alusplaani (koost. Geodeesia24 OÜ töö nr 7249-22) mõõtkavas 1:500 ning Maa-ameti kaardirakendusi.

³ K-Projekt AS töö nr 23004 Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimisprojekt

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

2 ALA ÜLDISELOOMUSTUS

2.1 Viimsi mõisa park

Viimsi mõisa park hõlmab ca 13ha suurust maa-ala, mille suureks väärtuseks on rohke kõrghaljastus. Vanemate põlispuude kõrval on pargis vähene või olematu pöösarinne. Pargil on hea asukoht ja sidusus rohekoridoridega.

Park on reljeefne ning on läbi aegade paiknenud kolmel eri tasapinnal. Parki ilmestavad veekogud – tiigid ja kraavid – mis on rajatud kuivendus- ja dekoratiivelementideks.

Osaliselt on säilinud pargi telgvaated ja ajalooline teedevõrgustik ning seda kasutatakse igapäevaselt puhke- ja rekreatsioonialana.

Pargi erinevates tsoonides paikneb eritüübiline pargiinventar. Tõenäoliselt on inventar paigaldatud erinevatel aegadel, mitme projekti raames ning seetõttu puudub kogu pargialal ühtne, läbivalt sarnase stiiliga mööbliplalett.

Pinnas on kohati liigniiske, mitmed alad on varakevadisel ajal üleujutatud ning täiesti kuivaks ei muutu ka suvel. Olemasolevad madalad veekogud on kohati prahised ja ebapuhtad.

Viimsi mõisa park on läbi terviseradade ühendatud Haabneeme-klindiasangu maastikukaitsealaga (KLO5000010) ning Lubja klindiasangu maastikukaitsealaga (KLO5000011) moodustades Viimsi suuremate rohevõrgustiku tuumaladega siduva rohekoridori.

2.2 Kaitsekord

Viimsi mõisa peahoone koos selle juurde kuuluvate abihoonete ja pargiga võeti kultuurimälestisena riikliku kaitse alla 30. augustil 1996. aastal kultuuriministri määrusega nr 10⁴. Viimsi mõisa pargi kaitsevööndi ulatuseks on 50 meetri laiune maa-ala mälestise piirist arvates. Muinsuskaitseametiga ei pea kooskõlastama pargi territooriumil tehtavaid korrastustöid, mis ei kahjusta mälestist. Mälestist mitte kahjustavateks tegevusteks on näiteks niitmine ja prahi koristamine. Kõik raietööd, sealhulgas puude ja pöösaste hooldus- ja kujunduslõikused ning sanitaarraied, tuleb kooskõlastada⁵.

Viimsi mõisa park (KLO1200582) võeti looduskaitse alla 24. juunil 1960. aastal Harju Rajooni TSN Täitevkomitee üldkohustusliku otsusega nr 3⁶. Pargi kaitsekord on sätestatud Vabariigi Valitsuse poolt 3. märtsil 2006. aastal vastu võetud määrusega nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboretumite ja puistute kaitse-eeskiri“. Pargi kaitse-eesmärk on ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide

⁴ Vt Kultuurimälestiseks tunnistamine. Kultuuriministri 30. augusti 1996. a. määrus nr. 10. RTL 1997, 5, 27. <https://www.riigiteataja.ee/akt/25162>

⁵ Vt. Viimsi mõisa park, 19.-20. saj. <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=2989>

⁶ Vt Viimsi mõisa park (KLO1200582) https://infoleht.eelis.ee/default.aspx?state=7:68547596;est:eelisand;:&comp=objresult=ala&obj_id=5031 ja Harju Rajooni TSN Täitevkomitee üldkohustuslik otsus nr. 3 24. juunil 1960.a.,Tallinnas. https://eelis.ee/default.aspx?state=3:68547593;est:eelisand;:&comp=objresult=dok&obj_id=1008161049

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

säilitamine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega. Kaitse-eeskirja § 7 lõike 2 kohaselt on pargi valitseja (Keskkonnaamet) nõusolekuta muuhulgas keelatud puuvõrade või põõsaste kujundamine ja puittaimestikku raie; projekteerimistingimuste väljastamine; ehitusloa andmine; ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine; veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine; uue maaparandussüsteemi rajamine.⁷

Eesti Looduse Infosüsteemi EELIS andmetel on Viimsi mõisa pargi territooriumil registreeritud II kaitsekategooriasse kuuluva lehtsambliku kurrulise tuhmiku (*Anomodon rugelii*; reg nr KLO9401079) kasvukoht. Liigi peamiseks kasvukohaks on varjulised kivid ja puutüved. Samblikule ohuteguriks on raie ning tallamine. Kaitsealuse sambliku liigi esinemisala kattub ühtlasi ka alal esineva Natura esmatähtsa elupaigatüübi - puisniidu kooslusega. Kaitsealused liikide ja nende kasvukohtade juures tuleb jälgida, et II kaitsekategooria liikide asukohti ei kuvata avalikustamisele minevates materjalides.

3 OLEMASOLEVA OLUKORRA KIRJELDUS

3.1 Reljeef

Viimsi mõisa pargi loodusmaastikku iseloomustab paiknemine rannaäärsel klindias tangul ja kõrguste vahe pargis on ca 8 m. Park on läbi aegade paiknenud kolmel eri tasapinnal – kõige kõrgemale platoole jäi peahoone, keskmisesse ossa suur keskne tiik ja seda ümbritsevad alad ning kõige alumisele alale teede-, vee- ja haljastuselemendid⁸. Mitmekülgne pinnavorm on andnud võimaluse luua erinevaid vaateid nii parki kui ka kaugematele aladele pargist välja. Mõisahoone tagune lagedam nõlv toob võimsalt esile kõrgemal asuva hoone ning on kasutatav erinevate ürituste ja tegevuste jaoks. Küll aga on seal kadunud ajalooline kihistus, mil mõisa hoone taga klindias tangul asus laskuv poolkaarjas jalgteed. Pargi põhjaosas paiknev klindias tang on hästi vaadeldav ja keskelt kulgeva sademeveekraavi ning -tiigiga efektselt silmapaistev. Astang on osaliselt üsna tihedat haljastust täis kasvanud, kuid kliimatiline erinevus astangu ülal ja all on tuntav ning nõlva all pargi põhjaosas on tuulevaiksem. Pargi lääneosas on puistu all palju rändrahne ja kivikuhilaid, mis annavad sellele alale koos sihilikult alles jäetud kändudega puisniiduliku ilme.

3.2 Pargiruum ja kujundusstiil

Viimsi mõisa pargi näol on tegemist mitmes järgus rajatud ja ümber kujundatud ning seetõttu erivanuselise vabakujulise pargiga, mille kuju ja stiili on määranud paiknemine klindi servas ja peal.

Pargi ajaloost on teada, et Viimsi mõisa juures oli 17. sajandil suur viljapuuaed, mis paiknes peahoonest ida pool. Aed oli korrapärase planeeringuga ja jagatud kaheteistkümneks osaks. Viljapuude vahel paiknesid köögiviljapeenrad. Aia ümber kasvasid pärnad ja saared. Vahetult nõlva all paiknesid kalatiigid. Sarnane planeering säilis ka 18. sajandil.

Valdavas osas kujundati park inglise stiilis looduslikuks vabakujunduslikuks pargiks. Pargil puudus piirdeaed. 18. sajandi lõpul ja 19. sajandi alguses võis mõisa peahoone ümbruse kujunduses näha ka prantsuse aiastiili mõjusid. Tol ajal kaevati ja süvendati tiike, istutati alleed ja raiuti sisse pargiaasad, rajati jalgteed ja ehitati parki lusthooned. Mõisa peahoone

⁷ Vt Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri. Vastu võetud 03.03.2006 nr 64. RT I 2006, 12, 89. <https://www.riigiteataja.ee/akt/1001100?leiaKehtiv>

⁸ Tuulik, T., Izbaš, A. Viimsi mõisa park - Mõisaansambli ja pargi ajalooline ülevaade rekonstrueerimisprojekti koostamiseks. Tallinn 2023

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

ümbruses säilis korrapärane planeering hekkide ja lillepeenardega. 1920.–1930.aastatel korrastati nii teedevõrku kui pargi puistut.

Peale Teist maailmasõda on parki lisandunud hulk isekülvseid sangleppi, h. saari ja h. vahtraid. Pargi planeeringut ähmastab nõlva alla ehitatud korruselamu. Nõukogudeaegset kihistust iseloomustavad seetõttu ka tänaseks täisikka jõudnud, kuid mõisa pargi planeeringuga mittesobitavad puude read ja grupid, mis tõenäoliselt kasvasid suletud territooriumi perimeetril.

1970–1980. aastatel on Viimsi-Randvere tee äärde pargi lõunaossa istutatud kuuskede rühmi, Hämariku tee serva harilikke viirpuid ning hajali parki palsamulgi, mõned ajaani ja sitka kuused.

3.3 Teedevõrk

Viimsi mõisa parki kasutatakse sageli transiitkoridorina mitmete piirkondlike tõmbekohtade vahel nii koolilaste kui ka täiskasvanute poolt. Keskuse ringtee juurest lõunasuunas kulgeb Mõisapargitee on väikses lõigus sõelmekattega ning järsule nõlvale on paigaldatud graniit-täringukivi.

Viimsi mõisa parki läbib kaks peamist asfalteeritud jalgteed. Mõisapargi tee kulgeb põhja-lõunasuunaliselt risti läbi pargi ja J. Laidoneri tee üks harudest kulgeb paralleelselt Pargi teega pargi kirdeservas. Väiksem sõelmekatendiga M. Laidoneri nimeline tee kulgeb Pargi tee ääres asuva mänguväljaku juurest piki nõlvapealset kuni Johan ja Maria Laidoneri mälestusmärgini. J. Laidoneri nimeline tee kulgeb mälestusmärgi juurest sirge sihina mõisa peahoone suunas, keerates pargi servas tagasi Pargi tee poole. Pöördekoht on tekkinud ja jäänud seoses nõukogude aegse perioodiga, mil mõisahooned oli taraga piiratud ja ligipääsmatu. Pargi teelt kulgevad terviserajad piki Karulaugu terviserada edasi Viimsi Kooli poole. Inimeste poolt sisse jalutatud rada kulgeb Mõisapargi teelt risti Hämariku teeni ning sealt mööda nõlva üles Nelgi teeni, mis tundub olevat tekkinud otseteena seoses aleviku elanikkonna transiitliikumisega kaubanduskeskuste ja kodu vahel.

Jalutusteid on suure pargi kohta piisavalt, kuid mõnusamate jalutusringide tegemiseks ja vajalike ühenduste loomise eesmärgil on otstarbekas mõned sihid omavahel uute teedega siduda.

3.4 Vaated ja kompositsioon

Viimsi mõisa pargi vaadeldavust mõjutavad parki ümbritsevad sõiduteed ja läbivad jalutusteed, kõrghaljastus ning hooned. Pargi kõrghaljastus on võrdlemisi tihe, mistõttu paljud vaated avanevadki piki jalutusteid, lagedamatelt aladelt või tõmbekohtadest. Vaatepunktid on skeemil 2 tähistatud numbriga ning vaatesuunad roosade kolmnurkadena. Vaadete analüüsimiseks viidi välitööd läbi aprillis, mil puud ei olnud veel täielikult lehtinud. Seetõttu võivad olla täislehtes olekus puude tõttu vaated suvisel ajal enam suletud.

Peamised vaated avanevad piki põhja-lõunasuunaliselt looklevalt läbi pargi kulgevat Mõisapargi teed (vaated 3, 10, 13, 14, 16) ja piki J. Laidoneri teed mõisahooned sihil (vaated 10, 11, 12, 18, 19). Pargi lõunaosas on vaated avaramad, kuna Mõisapargi teest ida pool on suur legendik koos üksikute puudega, kust on ilusama ilmaga ka päikeseloojang vaadeldav (vaade 4). Pargi põhjaosas on vaated hubasemad, kuna tee on loogelisem ning ilmet lisavad ka tiik ja tõusev klindias tang. J. Laidoneri tee sihil on selge vaade ühelt poolt Johan ja Maria Laidoneri mälestusmärgile ning teiselt poolt klindias tangul asuvale mõisahooned (vaated 10, 11, 18, 19). Tegemist on mõisapargi kujunduse mõistes peasihiga, kuid puud ei moodusta selle raamistuseks traditsioonilist üheliigilist või ühelaadset alleed, vaid sihti ääristavad pigem

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projektid nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

eriliigilised salud, kus leidub nii lehtpuid kui ka üksikuid okaspuid. Eraldi on välja toodud vaated perspektiivsete ühendusteede sihtidel (vaade 4, 5, 6, 7, 9, 18, 21).

Vaade nr 4 lõunasuunal pakub päikeseloojanguvaadet, seda küll mööndusega, et loojangut tuleb vaadata üle tanklate jm tööstusmaastiku.

Erilisemaid vaated pakuvad mõisapargi alal asuvad loodusliku kujundusega sademeveekraavid ja -tiigid (vaated 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16), mis kulgevad nii tiheda puudesalu vahel kui ka laskuvalt klindi nõlval. Kraavid ja tiigid on regulaarselt hooldatud ja esteetiliselt väärtuslikud.

Vaated väljast poolt pargile on pigem väheeristuvad, kuna pargi servades on ühtlaselt tihe puistu, millest ei aima otseselt mõisapargi kujundust (vaated 1, 15). Huvitavamad vaated on pargi kirdeosas, kus on puude vahel suuremad lagendikud (vaade 21) ning pargi lääneosas, kus eriliigilisemat puistut ilmestavad ohtrad kännud ja rändrahnud (vaade 12).

Joonis 2 Vaatepunktide skeem

Pikemalt on analüüsitud pargi kompositsiooni ning vaateid eraldiseisvas Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimisprojekti käigus koostatud maastikuanalüüsi dokumendis.⁹

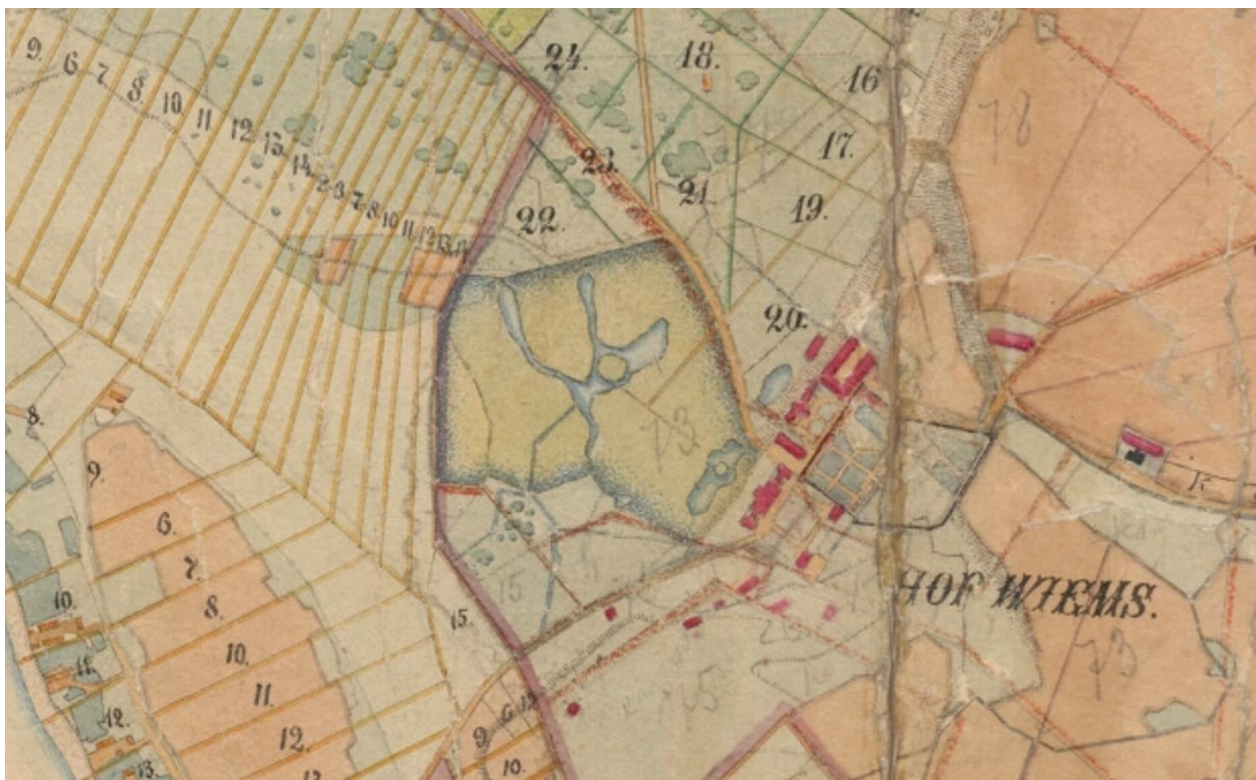
⁹ K-Projekt AS töö nr 23004A „Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimisprojekt“ Tallinn 2023

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekt nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

3.5 Veekogud

Ajaloolistelt plaanidelt on näha, et pargiala veevõrgustik on olnud võrdlemisi rikkalik, eelkõige pargi keskmisel tasandil. Härrastemajast loodes, nõlva all oli 1875.aasta asendiplaanil regulaarkujuga tiik ning piklikud veekogud moodustasid pargi keskosas suurema saarekesega tiigi. Väiksemaid tiike leidis ka pargi lõunaosas. Hilisemal perioodil mitmed tiigid täideti, Nõukogude perioodil rajati drenaažisüsteemid, mis pidid toime tulema pinnase liigniiskusega.

Joonis 3 Fragment kaardist 1875.aastast (EAA.3724.4.350)

Käesoleval hetkel on pargi maa-ala on suurematel sajuperioodidel ja kevadise lumesula ajal liigniiske. Kohati tõuseb pinnavesi maapinnale ja pargiruumi eri osad on kaetud seisuveega. Tiigid koos kanalitega on seega olulisteks kuivendavateks ja ka dekoratiivseteks elementideks pargiruumis. Pargis on kolm tiiki (kaks ülemisel pargi astangul ja üks astangu all). Tiigid toituvad pinnase- ja põhjaveest, olles suublaks pargi drenaažkuivendusele. Ühele ülemisel astangul paikevale tiigile on paigaldatud ka purskkaev. Kõigis pargis olevates tiikides veetase kõigub. Tiigid on omavahel seotud mitme ülejooksu ja kanaliga ehk kuivenduskraaviga, mis on looklevad ja ojalaadsed. 2016. aasta projekti¹⁰ järgi tiigid puhastati, eemaldati põhjasete, kindlustati tiikide alad ning rekonstrueeriti, korrastati ja reguleeriti ülevoolud. Samuti taastati kaldakindlustusega kaskaad. Rekonstrueeritud tiikide seisukord ja toimivus on hea, kuid vaatamata sellele esineb pargi teistes osades pargi kirdeosas mänguväljakul ja tihedama puistuga aladel liigniiskust.

LIFE UrbanStorm projekti¹¹ raames kasutati mõisaparki testalana, mille eesmärk oli luua parki looduslähedasi sademeveesüsteeme ning muuta selle tegevusega park kohalike seas populaarsemaks. Projekt käsitles pargi lõuna-kagu piirkonnas paiknevat kraavi ja selle vahetut

¹⁰ OÜ Kivisilla töö nr 03-16. 2016

¹¹ SWECO Projekt AS töö nr 20420-0004. 2020

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekt nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

ümbrust. Kraavi süvendamise ja voolukiiruse aeglustamisega parandati ümbritseva ala niiskusrežiimi. Lisaks rajati kahele poole kraavi kõige märjemale alale drenkanalid. Kujunduses kasutati materjale, mis olid pargis juba olemas ning sobilikud ka ajaloolisesse miljöösse. Kontseptsiooni kohaselt säilitati läbi pargi looklev kraav, sidudes selle esteetiliselt juba korrastatud eesvooluveekogudega. Kraavi laienduse äärde rajati puitplatvorm ja purre kraavi ületamiseks.

Foto 1 Vaade ülemise tasandi suuremale tiigile

Foto 2 Vaade ülemise tasandi teisele tiigile (J.Laidoneri monumendi juures)

Foto 3 Vaade põhjasuunas ülemise tasandi kraavistiku alguses

Foto 4 Vaade pargi põhjaosa (alumise tasandi) veekogule

3.6 Varemed

Pargiruumi on olulisel määral korrastatud võrreldes varasemalt koostatud uuringute ülevaadetega, seega ebasobivaid või ohtlikke hooneid ning rajatisi pargis enam ei leitud. Küll aga leidub üksikuid pinnasesse mattunud vundamente või betoonrajatisi, mis täna võivad endast jalutajale ohtu kujutada, kuna kõrgema rohu seest need välja ei paista. Üks selline koht paikneb Johan Laidoneri teest lõunasuunal tiigi paremkaldal ning on märgitud hooldusplaanidel HK-4-01 ja 02.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projektid nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

4 HUVIGRUPID

Olulisemad Viimsi pargiga seotud huvigrupid on Keskkonnaamet, Muinsuskaitseamet, Viimsi Vallavalitsus koos kohalike elanikega, Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri Muuseum, mõisa pargi külastajad Viimsist, Tallinnast, mujalt Eestist ja välismaalt.

Looduskaitsealuse Viimsi pargi valitsejaks on Keskkonnaamet ning muinsuskaitsealuse pargi riikliku järelevalve teostajaks on Muinsuskaitseamet, kelle huvideks on tagada kaitsealuse pargi heakord ning sealsete väärtuste säilimine. Eesti Sõjamuuseum hindab peamiselt parki ajaloolisest väärtusest lähtuvalt. Viimsi vald on huvitatud pargi heakorrast, ohutusest ja atraktiivsusest nii kohalikele elanikele kui ka külastajatele, samas võimalustest kasutada pargi välialasid puhkeväärtusliku kui ka teavitustöö objektina. Parki haldab Viimsi Vallavalitsus.

Viimsi mõisa park on **aleviku esinduspark ning lähipiirkonna elanikele esmane rekreatsiooniala**.

5 UURINGUD JA ALLIKAD

Eelnevate ajalooliste kujundusprojektide kohta ei ole infot leitud, samas on ajalooline pargi teedevõrk hästi loetav mitmel ajaloolistel üldkaartidel. Samuti on pargi kohta säilinud mitmeid fotosid ja teisi ajaloolisi allikmaterjale, mille alusel on võimalik kirjeldada pargi kunagist ülesehitust.

Kaasajal on Viimsi mõisa pargi erinevate alade kohta koostatud mitmeid projekte, uuringuid, ülevaateid:

- Aasa, K. 1992. Viimsi mõisa ajalooline õiend. Tallinn. ERA.T-76.1.13171.
- Astorfi OÜ. 2013. Mälestussamba valgustuspaigaldise põhiprojekt.
- Abner, O. 2006. Viimsi mõisa pargi dendroloogiline hinnang.
- Eesti Maaparandusprojekt. 1977. Pirita Lillekasvatuse Nädissohvoosi Viimsi pargi maaparandus projekt.
- Grišakov, Ü. 2016. Viimsi mõisapargi teede rekonstrueerimise tööprojekt (I etapp). Töö nr. 03-16. Tallinn.
- Järve, S., Siim, S. 2016. Puittaimestiku hinnang. Viimsi park.
- Künnapuu, L. 2004. Muinsuskaitse eritingimused Viimsi mõisa aidahoone (reg. Nr 2996) remont- ja restaureerimistöödeks. MKA A-5418. ERA.5025.2.6396.
- Künnapuu, L. 2016. Muinsuskaitse eritingimused Viimsi alevikus Mõisa tee 3,5,7 ja 9 ning Aiandi tee 11 kinnistute detailplaneeringu koostamiseks. MKA A-10937. ERA.5025.2.12618.
- Lindmaa-Pihlak, S. OÜ Restauraatorprojekt. 2002. Arhitektuuriajaloolised eritingimused koos pikendamiseks esitatud lisadega. Eesti Sõjamuuseum - Kindral Laidoneri Muuseum.
- Lootus, K. OÜ Lootusprojekt. 2013. Johan ja Maria Laidoneri monumendi ümbruse heakorrastamise tööprojekt. MKA P-16551.
- Luukas, M., Luukas, S. OÜ Anteris. 2014. Viimsi mõisa moonakatemaja 2. Muinsuskaitse eritingimused hoone taastamiseks elamuna. MKA A-11528. ERA.5025.2.13651.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekt nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

- Niibo, K. OÜ Hüüp. 2010. Muinsuskaitse eritingimused Viimsi mõisa peahoone lähiümbruse kujundusprojekti koostamiseks. Pärnu. MKA A-9402. ERA.5205.2.10370.
- Niibo, K. OÜ Hüüp. 2013. Viimsi mõisa peahoone lähiümbruse kujundusprojekt. Pärnu. MKA P-16552.
- Nõmmemaa, M. 2016. Muinsuskaitse eritingimused Viimsi mõisa karjakastelli ehitusprojekti koostamiseks. Tartu. MKA A-12865.
- Piir, A. 2016. Viimsi mõisapargi tiikide ja sademeveesüsteemide rekonstrueerimine. Tööprojekt. Tartu.
- Pirksaar, E. 2013. Eesti Sõjamuuseum – Kindral Laidoneri Muuseumi pargi ja maja fassaadi valgustuse ehitus. Pärnu.
- Ranniku, V. 1978. Eesti NSV mõisate esialgne ülevaade. Harju rajoon (kolmes köites) Köide III-nr-d. 101-144. 1978. Tallinn. A-225 .ERA.T-76.1.10430 .
- Simson, M. 2012. Viimsi mõisapargi dendrofloora ja sanitaarne seisund. Lõputöö. Luua. Luua Metsanduskool.
- Uustalu, R. 2006. Viimsi mõisa park. Muinsuskaitse eritingimused rekonstrueerimisprojekti koostamiseks. ERA.5025.2.7648.
- Viimsi Vallavalitsus. 2015. Viimsi mõisapargi sademevee tööprojekt (I etapp) koostamise tehnilised tingimused. Viimsi
- Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ, 2017. Viimsi mõisa pargi dendroloogiline inventuur ja hoolduskava (2017–2026)
- Keskkonnaameti 02.06.2023 kiri nr 7-9/23/9426-2 Planeeritavale tegevusele lähtetingimuste andmine (Viimsi mõisa park)
- Muinsuskaitseameti poolt 14.06.2023 väljastatud Muinsuskaitse eritingimused nr 373

Trükised ja juhendid:

- Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimisprojekti tehniline kirjeldus
- Viimsi valla mandriosa üldplaneering
- Viimsi valla mandriosa üldplaneeringu teemaplaneering "Miljööväärtuslikud alad ja rohevõrgustik"
- Keskkonnaministeeriumi poolt väljaantud trükis "Väärtuslike maastike määratlemine: meetodika ja kogemused Viljandi maakonnas"
- Nutt, N. Paju, M. 2011. Pargi hoolduskava koostamise juhend. TTÜ Tartu Kolledž/ Keskkonnaamet
- Laas, E. (2019) Dendroloogia ja pargindus. Tartu.
- Nurme, S (koost.) 2018 Muinsuskaitseameti infovoldik: Pargitaimestiku hooldus. https://www.muinsuskaitseamet.ee/sites/default/files/content-editors/kasiraamat/29._pargitaimestiku_hooldus.pdf

Viimsi Vallavalitsuse tellimusel 2023.a koostatud rekonstrueerimisprojekti käigus valminud uuringud, analüüsid ja projektid:

- K-Projekt AS töö nr 23004DND – „Viimsi mõisa pargi puistu haljastuslik hinnang“
- K-Projekt AS töö nr 23004AN – „Viimsi mõisa pargi maastikuanalüüs“
- K-Projekt AS töö nr 23004 – „Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimise põhiprojekt“
- **K-Projekt AS töö nr 23004HK – „Viimsi mõisa pargi hoolduskava“**
- Aktiniidia OÜ töö nr 10/23 „Viimsi mõisapargi taimkatte ülevaade“
- Tuulik, T., Izbaš, A. Viimsi mõisa park - Mõisaansambli ja pargi ajalooline ülevaade rekonstrueerimisprojekti koostamiseks. Tallinn 2023

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

Käesolev hoolduskava on koostatud kompleksse uuringute ja projekti koosseisus. Hoolduskava koostamisele eelnes ajaloolise ülevaate koostamine, maastikuanalüüs ja puistu hindamine, mille käigus anti ülevaatlik hinnang puistu olukorrale üksikpuude, puude gruppide ja alade tasemel. Hinnangus on välja toodud ka oluliste üksikupuude seisukord ja hoolduse vajadus. Täiendavalt koostati rohttaimestiku botaaniline uuring 2023.aasta vegetatsiooniperioodi jooksul botaanik Ülle Jõgari poolt.

6 PUISTU DENDROLOOGILINE HINNANG

6.1 Metoodika

Dendroloogiline hinnang on koostatud välitööde põhjal ning vormistatud vastavalt Tallinna Linnavalitsuse 20.juuni 2020. a määruses nr 15 „Haljastuse inventeerimise kord“ sätestatud nõuetele.

Inventeerimisel kasutati topo-geodeetilist alusplaani mõõtkavas 1:500 (Geodeesia 24 OÜ, töö nr 7249-22 (möödistatud 2023. a). Töö käigus identifitseeriti alusplaanil toodud üksikpuud, puude rühmad ja põõsaste rühmad.

Plaanile kanti puittaimede võra projektsioon. Igale haljastuslikule objektile lisati järjekorranumber.

Haljastuslike objektide andmed kanti alguses välipäevikusse ja hiljem numereeritud haljastuslike objektide nimekirja (vt Lisa 1 Tabel 2). Selles nimekirjas järgneb numbrile puittaimetaksoni nimi; puu rinnasdiameeter sentimeetrites (möödetuna 1,3 m kõrguselt maapinnast); haljastusliku väärtuse hinne ja märkused.

Mitmeharulisel puul, mis harunes madalamalt kui 1,3 m, möõdeti eraldi kõigi harude ümbermõõd, mis on toodud tabelis eraldatult „&“ märgiga. Puude rühmas eri puude eraldamiseks kasutati semikoolonit (;). Nimede lühendamiseks tähistati epiteeti "harilik" lühendiga "h.". Puu kõrgus ja võra projektsioon hinnati visuaalselt, ümbermõõdu kindlakstegemisel kasutati möõdulinti.

Kased eristati okste kuju ja tüvel korba moodustamise alusel, võimalusel (kui ulatuti oksteni) kasutati lisatunnusena okste tippude karvasuse laadi. Rippuvate okste ja paksu korbaga või juba noorelt alaosast tumeneva tüvega (ning karvadeta, ainult vahanäärmetega okstega) kased arvati arukaskede hulka. Püstiste või kõrvale suunatud okste ja sileda (ka vanas eas paksu korpa mitte moodustava) tüvedega (karvaste okstega) kased arvati sookaskedeks. Vahepealsete tunnustega puud pandi kirja kuldkaaskedena – arukase ja sookase hübriididena.

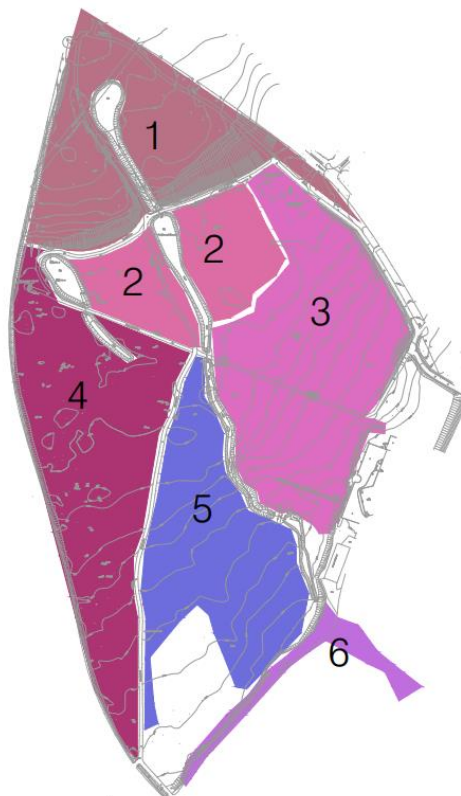
Dendroloogiline hinnang ei sisalda täpseid dendropatoloogilisi diagnoose. Ilmnemisel kirjeldatakse silmaga nähtavaid olulisi vigastusi ja kahjustusi, mis märgitakse koondtabeli märkuste veergu.

Igale haljastuslikule objektile anti hinnanguline väärtusklass. Aluseks võeti 5-astmeline skaala (eeltoodud määruse § 8. Puude väärtusklassid, § 9. Puuderühmade väärtusklassid, § 10. Põõsaste väärtusklassid). Dendroloogilisel plaanil toodi puude haljastuslik väärtus välja erinevate värvidenähtena, kus II klassi (väärtuslik) tähistab sinine värv, III klassi (oluline) roheline värv, IV klassi (väheväärtuslik) kollane värv ja V klassi (likvideeritav) tähistab pruun värv.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

6.2 Puistu seisundi kirjeldus

Uuritav pargiala on ulatuslik ning jaotatud kirjeldamise hõlbustamiseks tsoonideks (vt joonis 2). Tsoneering on põhimõtteline ning järgib pigem maastikus tekkivaid konkreetsemaid ühetaolisi alasid ja puistuid.

Joonis 4 Skeem uuritava ala põhimõtteliste tsoonidega

TSOON NR 1 asub pargi põhjaosas ning kõrguslikult nõlva all pargi madalamas osas. Pargi põhjaosa läbib looklev teerada ning keskosas asub üks tiikidest. Siin tsoonis hinnatud puudest moodustas valdava osa sanglepp, aga leidus ka võimsaid vene lehiseid, harilikku hobukastanit, vähesel määral künnapuud, harilikku vahtrat ja harilikku saart. Puud paiknevad vabakujuliselt ja hajusalt ning mitmel vanemal puul on saanud kujuneda ühtlane ja võimas laiuv võra. Tihedamalt koos kasvavad puud nõlval, kus valitseb valguse puudus, võrad on kitsad ja puud kõrgelt laasunud. Samuti leidub nõlval kiirekasvuliste puude järelkasvurühmi, mis risustavad pargi ilmet ja sulgevad vaateid. Pargi tee ääres asuva kergliiklustee servas kasvavad puud on ridamisi asetusega ning mitmed puud on tee ehituse käigus saanud olulisi vigastusi. Võrreldes varasemalt koostatud dendroloogiliste hinnangutega on puude seisund ajas mõnevõrra halvenenud ning üks suurem vana sanglepp nr 83 hinnati ka V väärtusklassi kui kergliiklusteel liiklejatele ohtlik puu. Siin piirkonnas hinnati eriti väärtuslikuks Pargi tee poolisel nõlval kasvavate vene lehiste reas asuv kõige suurem isend, puu nr 114, mille tüve rinnasläbimõõduks on 110 cm. Põõsarinne sisuliselt puudub.

TSOON NR 2 asub pargi keskosas, Maria Laidoneri ja Mõisapargi teede ristumiskohas, vaadelduna kahel pool keskset tiiki. Tiigi lääneküljel olev puistu on hõredam, siin leidub ka silmapaistvamaid ja suuremate mõõtmetega puid nagu sanglepad nr 733, 736, 737, 738, 741, ja künnapuu nr 742. Tiigist idapoole jäävas sektoris on puid tihedamalt ning ka võrad on

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

kitsamad. Mitmed puud on jäänud suuremate vanemate puude võra turbe all kängunud seisundisse (nr 174, 176) ning palju isendeid on ka hukkunud (hinnates kändude ja varasemate hinnangutega võrreldes geodeetiliselt alusplaanilt puuduvate puude järgi). Selle põhjuseks võib olla pinnase suurenenud liigniiskus, mis avaldab kõige suuremat mõju tsoonile 3.

TSOON NR 3 ulatub Pargi teest üle Johan Laidoneri tee kuni kraavini ja selle äärse platvormini, hõlmates ka ala põhjaosas paiknevat nõlvapealset mänguväljakut. Siin on puude paiknemine taas hõre, palju on kände ja tormiheidet, kuid allesolevad puud on võrdlemisi heas seisundis. Siin tsoonis leidub ka mitmeid väga väärtuslikke, suurte mõõtmetega põlispuud (künnapuu nr 192, sanglepp nr 266, harilik saar nr 274, harilik tamm nr 288) aga ka dendroloogilisi haruldusi, mis hinnati I väärtusklassi (kollane kask nr 345 ja harilik pöök nr 374). Põõsarinne on vähesel määral esindatud kraavikaldal (pihlenelas nr 374) ning siin kasvab ka rohkem lühiealist, kiirekasvulist haljastust (höberemmelgad, harilik toomingas, mägivaher).

TSOONIS NR 4, mis jääb läänest Viimsi-Randvere tee äärde ja ulatub kuni Hämariku tee, Aiandi tee ja Viimsi-Randvere tee ringristmikuni, mõjutab puud teatud määral teelt tulev saaste. Ühtlasi asetsevad puud jälle tihedamalt rühmiti ning on osalt isetekkelise iseloomuga, mistõttu on puude keskmine väärtusklass tsooni kesk- ja lääneosas madalam. Tsooni keskosas leidub mitmeid jalal kuivanud puud (nr 650, 652, 654, 655, 656) ja rohkesti kände. Väärtuslikumad ja kõrgelt hinnatud puittaimed asetsevad siin pigem tsooni ülaosas tiigi ääres ning Johan Laidoneri tee ääres (harilik pärn nr 784, harilik tamm nr 811 ja künnapuu nr 817). I väärtusklassi puude kõrval leidub ka rohkesti II väärtusklassi hinnatavaid vanemad ja suuremate mõõtmetega puud. Lehtpuude kõrval on siin piirkonnas üsna arvukalt esindatud ka okaspuid, millest palsamnulud on kehvemas seisundis (põevad tõenäoliselt okka- või juurenakkusest tekkinud haigusi). Harilike kuuskede rühmad, mis jäävad teeservadest eemale, on väga heas seisundis. Teeäärsed puud on saanud tõenäoliselt nii mehaanilisi vigastusi kui ka saastekahjustusi ning puude vitaalsus on langenud. Põõsarinne sisuliselt puudub.

TSOON NR 5 on kõige enam metsailmeline ning varieerub oma niiskusrežiimi poolest. Vaheldusrikas pinnas võimaldab kasvada erinevate nõudmistega taimedel, näiteks leidub siin tihedamaid sangleppade gruppe, harilikke ebatsuugasid ja efektsete, lausa eksootilise voldilise välimusega tüvedega künnapuid ning dendroloogilistest haruldustest harilikku valgepöökki. Põõsarinne on ka siin väheldane, leidub üks ala mitmeliigilise istutusega, mille sobivus antud asukohta on küsitav (rühm nr 490, koos äädikapuude, mägivahtrate ja arukasega).

TSOON NR 6 tähistab mõisa pargi alast välja jäävat Hämariku tee ja Nelgi tee ühenduskoha piirkonda, kus on kohaliku kasutaja perspektiivist olulised liikumisteed. Hämariku tee ääres leidub erinevas seisundis ja erineva kvaliteediga hooldatud viirpuude rühmi, mis iseenesest tänavahaljastusena on huvitavad ja asjakohased, kuid madala hooldustaseme tõttu ei saa neid kõrgelt hinnata. Palju puud on välja läinud, mitmed puud on murdunud või kohe murdumas ja rippes. Samuti on viirpuude gruppide sisse kasvanud isekülvseid kiirekasvuliste liikide järelkasvuisendeid, mistõttu on puuderida on ebaühtlane. Tsooni väärtuslikumad puud asuvad Hämariku tee 8 kinnistu nurgal, aias sees kasvav harilik tamm nr 1045 ning tänavamaal kasvav harilik saar nr 450. Liikudes Aiandi tee ja Nelgi tee ristmiku poole nõlvast üles, suureneb isetekkelise saare ja vahtra võsa osakaal, mis on saanud segamatult betooniprahi ja vanade varemete ümber kasvada. Siin teekonnal kasvab ka üksikult vanemaid puud, sanglepad nr 1048, 1049, 1050 ja 1051. Kõigi puude asukohad ei ole kahjuks kuigi perspektiivsed. Vahetult enne Aiandi teega ristumist leidub siin üks viljapuude (aed-õunapuud ja viirpuu) grupp ning Aiandi tee 9a kinnistu nurgal kasvab väga ilusa võraga noor harilik tamm nr 1058. Tamme kõrval vohav kontpuuvõsa (nr 1055) on kindlasti noorendatav ja väga potentsiaalikas dekoratiivpõõsastik.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

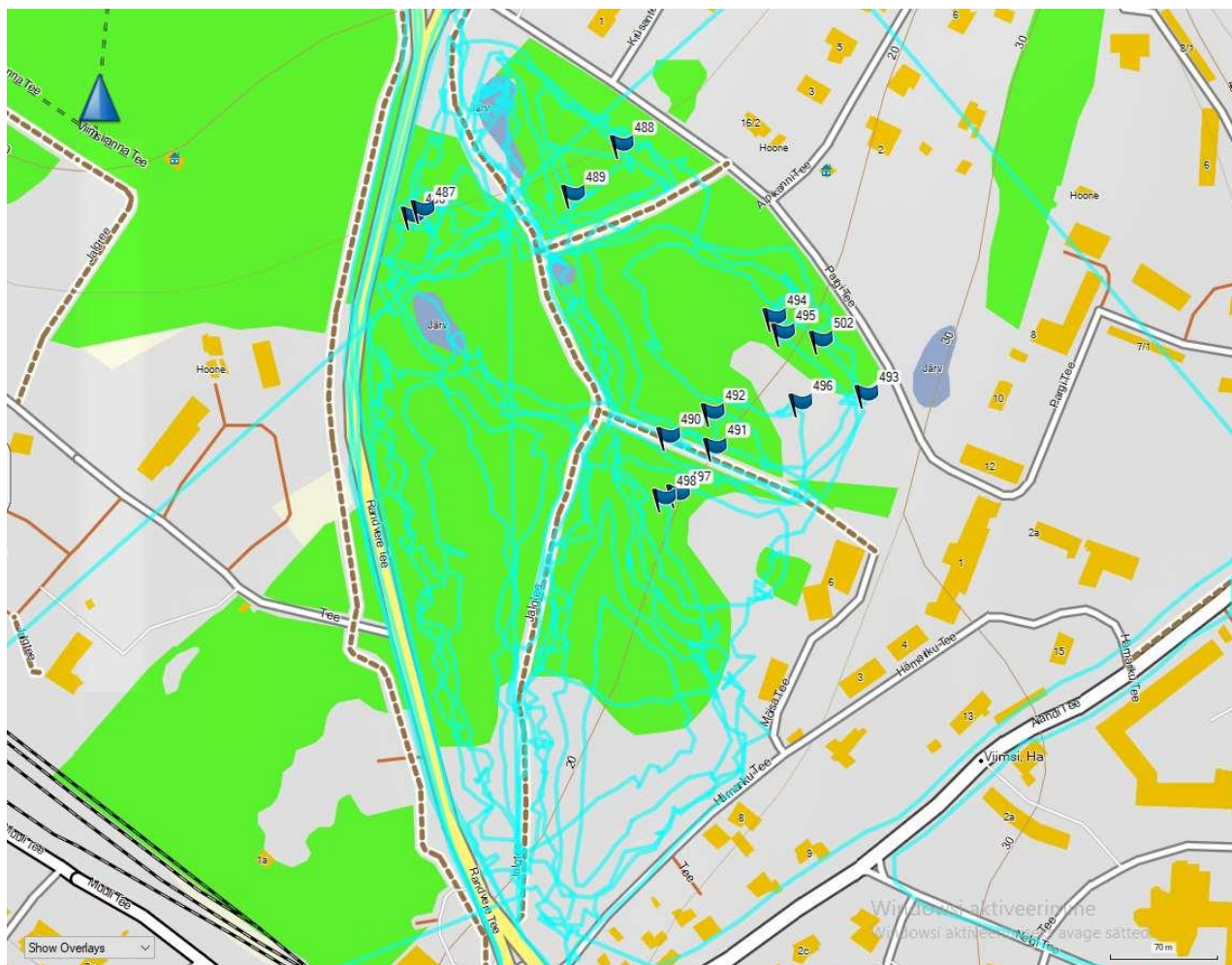
6.3 Muu pargielustik

6.3.1 Taimed ja samblikud

Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimisprojekti alusuuringute seas on dendroloogilisest inventuurist eraldiseisvalt koostatud alustaimestiku botaaniline uuring, sh kaitsealused taimed ja kooslused (Aktiniidia OÜ töö nr 10/23). Botaaniline uuring viidi läbi kahes etapis 2023.a vegetatsiooniperioodi jooksul.

Viimsi mõisapargis on liigirikas rohuline. Eriti värviküllane ja on alustaimestik kevadel mais, mil õitsevad lisaks looduslikele liikidele nagu valge- ja kollane ülane, tähtheinad, kanakoole, jänesekapsas ning lepiklill ka naturaliseerunud lõokannused, kuldtahed ja siniliiliad. Väga dekoratiivne on ka õitsev karulauk, mida leidub siin rohkesti. Veekogude ääres õitsevad lisaks looduslikule varsakabjale ka varsakabja topeltõielised kultuurvormid ja püüavad pilku laialehine hundinui, kollane võhumõök ja väikeseviljane jõgitakjas.

Lehtdekoratiivsed on sõnajalad. Siin kasvavad laane-, naiste- ja maarjasõnajalg.

Joonis 5 Garmin GPS seadmega salvestatud karulauku ja vereva lemmaltsa kasvukohad. (väljavõte Aktiniidia OÜ tööst nr 10/23)

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

Karulauk (*Allium ursinum*) on kolmanda kaitsekategooria taimeliik, mis on hajusalt levinud kogu Eesti territooriumil. See liik on metsataim, mis kasvab lubjarikkal mullal salumetsades, võsastikes ja puisniitudel, enamasti varjulistes kasvukohtades. Karulauk kuulub Eesti Punase Raamatu (2018) ohulähedaste taimeliikide kategooriasse. Ohustavateks teguriteks loetakse metsaraiet ja kogumist toidutaimena. See liik õitseb peamiselt mais, juunis valmivad seemned ja juuli alguseks, kui lehed kolletuvad, on vegetatsiooniperiood lõppenud. Karulaugu kogumike asukohad on märgitud aruandes joonisel 3 lipukestega.

EELIS-e andmebaasi andmetel on Viimsi mõisapargis ka kurrulise tuhmiku (*Anomodon rugelii*) (lk II) leiukoht. See on haruldane sammal, mis kasvab varjulistel kividel ja puutüvedel pargi edelaosas. See liik kuulub Eesti punase raamatu (2018) ohualdiste taimeliikide kategooriasse.

Kaitsesoovitused: vältida raietegevust ja lehtpuude mahavõtmist ning valgus- ja niiskusrežiimi muutmist liigi kasvukohtades. Vältida laialdast info levitamist kaitsealuste samblikuliikide olemasolust seal.

6.3.2 Invasiivsed võõrliigid

Invasiivsetest võõrliikidest leiti verevat ja väikesedõiest lemmaltsa, hobuoblikat (*Rumex acetosa*) ning tõlkjat ehk Rakvere raibet. "Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirja" (Keskkonnaministri määrus nr 126, vastu võetud 07.10.2004) kuulub nendest liikidest ainult verev lemmalts (*Impatiens glandulifera*), kelle leiukoht on kantud GPS-koordinaatidega kaardile (joonis 3). Selle liigi isendid tuleks hävitada.

Joonis 6 Hapuoblikas (allikas: Eseis.ut.ee)

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Staadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

Joonis 7 Verev lemmalts (allikas: Keskkonnaamet)

Ülejäänud siit leitud võõrliigid, mis on nimetatud 2005. aastal välja antud Keskkonnaministeeriumi väljaandes „Invasiivsed võõrliigid Eestis“ esinevad alal üksikute isenditena ja neid pole kaardile kantud.

6.3.3 Nahkhiired ja kakulised

Keskkonnaregistris ei ole registreeritud ühegi nahkhiire ega kakulise elupaika Viimsi mõisa pargis või selle lähipiirkonnas. Pargi puistu inventeerimise käigus märgiti üles vähemalt 25 puu juures olemasolevad õõnsused või tekkimas õõnsused, mis võivad osutada sobivateks varjupaikadeks nii nahkhiirtele kui ka lindudele. Õõnsused on märgitud puistu inventeerimise tabelis märkuste lahtris.

6.3.4 Putukad

Kuigi kimalased ja liblikad ei ole Viimsi mõisa pargi kaitse-eesmärkides kuidagi esile toodud, on niidetavade alade hooldustöodel siiski oluline arvestada nende elutsükliga. Kuna kimalaste elupaigaks on põhiliselt õitsevad pargiaasad ja luhaniidud, siis tagab nende hooldamine ka kimalastele ja liblikatele soodsad tingimused.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekt nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

7 PARGI VÄÄRTUSTE KAITSE KORRALDAMINE

Pikaajalised pargiruumi kaitse-eesmärgid:

- Ajaloolise Viimsi mõisa pargi säilimine
- Viimsi keskuse roheline pargiruumi säilitamine
- Viimsi mõisa pargi elurikkuse ja dendroloogiliselt, ökoloogiliselt väärtusliku puistu säilitamine

Hoolduskava eelmise perioodi kaitse-eesmärgid¹² (2017-2026) tulemuslikkuse hindamine ning eesmärgid järgmiseks perioodiks:

Kaitse-eesmärk	Tulemuslikkuse hindamine 2023.a	Jätub järgmisel perioodil
Viimsi mõisa pargi terviklikkuse välja toomine ja säilitamine;	Pidev, lahendatakse koostatud rekonstrueerimisprojektiga	jah
pargi kompositsioonilise terviklikkuse tagamine ja säilitamine;	Pidev, lahendatakse koostatud rekonstrueerimisprojektiga	jah
pargi omapärase terrassilisuse parem esitlemine ja säilitamine;	Pidev, lahendatakse koostatud rekonstrueerimisprojektiga	jah
kompositsiooniliste peatelgede esile toomine, parem esitlemine ja sidumine kogu tervikliku pargiruumiga;	Pidev, lahendatakse koostatud rekonstrueerimisprojektiga	jah
pargi kompositsioonilisest terviklikkusest lähtuva teedesüsteemi koos platsidega välja töötamine ja säilitamine;	lahendatakse koostatud rekonstrueerimisprojektiga	jah
vajadusel suure ajaloolise vee- elemendi taastamine, hooldamine ja säilitamine;	lahendatakse koostatud rekonstrueerimisprojektiga	jah
olemasolevate rekonstrueeritud tiikide hooldamine ja säilitamine ;	Pidev ja jätkuv tegevus	jah
puhastamata, rekonstrueerimata kanalid, kraavid ja veesängid puhastada, süvendada ja säilitada;	Osaliselt teostatud tegevused, jätkuv	jah
pargi liigniiskuse põhjuste väljaselgitamine ning liigniiske pargiala kuivendamine;	Eraldi uuringut ei ole koostatud	jah

¹² Viimsi mõisa pargi dendroloogiline inventuur ja hoolduskava (2017–2026). Maastikuarhitektuuri Büroo OÜ, 2017.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

drenaažtorustike toimimise kontrollimine;	Eraldi uuringut ei ole koostatud	jah
vana NA linnaku reovee sõlme tamponeerimine. Pargi kraavidesse voolava reovee likvideerimine;	Teostatud	ei
pargi liigilise mitmekesisuse säilitamine ja tagamine;	Pidev, jätkuv tegevus	jah
pesitsuspuude ja elupaigapuude säilitamine;	Pidev, jätkuv tegevus	jah
ohutu pargis viibimise tagamine;	Pidev, jätkuv tegevus	jah
oluliste vanade üksikpuude ja puudegruppide säilitamine;	Pidev, jätkuv tegevus	jah
loodusliku puistu (oluliste noorte puude ja looduslike koosluste) pidev hooldus;	Jätkuv tegevus	jah
puistu rindelisuse (sh põõsaste) tagamine;	Põõsarinne endiselt puudulik	jah
avatud-suletud alade vahekorra ja tasakaalu tagamine, kontrastsuse loomine ja säilitamine;	Avatud suletud alade kontrastsus lahendatakse rekonstrueerimisprojektiga	jah
pargisiseste vaatesektorite ja -sihtide korrastamine, hooldamine ja säilitamine;	Pidev, jätkuv tegevus	jah
oluliste ajalooliste pargiobjektide säilitamine ja nende heakorra tagamine;	Pidev, jätkuv tegevus	jah
kaasaegsete rajatiste ühtlustamine (ühtne stiil, vorm) kogu pargi ulatuses ja kontaktvööndites;	Ei ole teostatud; lahendatakse rekonstrueerimisprojektiga	jah
toimivate, ümbritsevaga kooskõlas olevate kaasaegsete pargirajatiste ja platside hooldamine;	Pidev, jätkuv tegevus	jah
ohtlike, mitteesteetiliste kaasaegsete pargirajatiste eemaldamine või teise kohta viimine;	Teostatud	jah
pargi pidev hooldamine.	Pidev, jätkuv tegevus	jah

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

Ohutegurid:

- Pargi kompositsioonilise terviklikkuse kadumine;
- kompositsioonilise tuumikala mitteroostamine, mitte esile toomine;
- ajalooliselt oluliste pargielementidega ja ajaloolise ülesehitusega mitte arvestamine;
- Viimsi mõisa ajalooliste hoonete asukohta ja tähtsusega (pargi kompositsioonist lähtuvalt) mitte arvestamine;
- teadmata isetekkeliste puude kasvada laskmine;
- nn "läbipaistva" puistu tähelepanuta jätmise;
- teadmata puistu raie ja/või istutamine, teadmata rajatiste rajamine, sellest tingituna liikide, elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ning ajaloolise pargiruumi kadumine;
- lindude toitumis- ja pesitsusalade hävitamine valedes hooldustegevustes käigus;
- avatud, pool-avatud pargiruumide kinnikasvamine, aasa-alade vähene hooldamine;
- pargi avatud alade kujundamatus või pargi tervikkompositsiooni sidumatus;
- vaatesihtide ja -koridoride kinnikasvamine, kinniehitamine;
- vaatesihtidesse ja -koridoridesse häirivate, mitte sobilike objektide rajamine, paigutamine;
- vee-elementide kinnikasvamine;
- liigniiskuse olemasolu ja likvideerimatus;
- vale puude hooldustegevus (vale okste lõikus, koore-, tüvekahjustused);
- kuivanud oksad puude võrades ning kuivanud tüved;
- ajalooliste objektide kattumine pinnasega, lehtede, heintaimede, okstega;
- rajatiste lagunemine, mille tulemusena need muutuvad pargiküllastajatele ohtlikuks;
- pargirajatiste terviklahenduse mitte välja töötamine kogu pargi ulatuses;
- kaasaegsete platside rajamine arvestamata kogu pargi kompositsiooniga;
- pargi prügistumine.

Meetmed:

- Pargi väärtuste ja probleemide teadvustamine ja arvestamine;
- pideva hoolduse läbiviimine, mis on kooskõlas hooldusnõuete ja pargiruumide vajadustega;
- ajalooliste pargielementide ja kontaktalas olevate objektide ja elementidega arvestamine;
- pargi kompositsioonilise terviklahenduse välja töötamine;
- pargi tuumikala taastamine, arvestades Viimsi mõisa peahoonest lähtuva peatelje asukohta ja terrassilisusega;
- ajalooliste peatelgede rõhutamine ja esile toomine;
- terrasside parem esitlemine, aga samas ka säilitamine, hoides ära läbimõtlemtud pinnase- ja kaevetööd pargialal;
- läbimõeldud vee-elementide süsteemi rajamine;
- puhastamata kraavi ja vee-elementi süvendamine ja rekonstrueerimine;
- kaldaalade ja veepeeglite hooldus vastavalt ette nähtud mahtudele ja meetoditele;
- liigniiskuse likvideerimine;

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

- drenaažtorustike kontrollimine ja toimimisvõime parandamine;
- läbimõeldud suletud-avatud alade rajamine;
- isetekkeliste puude eemaldamine ettenähtud kohtadest;
- puistu rindelisuse rajamine ettenähtud kohtadesse;
- läbimõeldud puistu ja aasade hooldus kogu pargi ulatuses;
- väärtuslike puude gruppide, ridade ja üksikpuude esile toomine, hooldamine ja säilitamine;
- vajadusel uute puude ridade ja üksikpuude lisamine parki;
- uute noorte puude istutamine gruppidega vastavalt vabakujulise pargi põhimõtetele;
- elupaigapuude ja pesitsuspaikade säilitamine ning hooldustööde õigeaegne teostamine;
- võra, okste, tüvede professionaalne hooldus ja lõikus;
- pargi liikide täiendavate uuringute läbiviimine ja tulemustega arvestamine edaspidises pargi hoolduses;
- vaadete säilitamine kindlates kohtades;
- olemasolevate vaatesihtide ja -sektorite regulaarne puhastamine looduslikust uuendusest, murdunud ja langenud puudest, okstest;
- ajalooliselt oluliste vaatesihtide ja -sektorite taastamine võimalikes mahtudes;
- häirivate objektide likvideerimine või parem sobitumine olulistesse vaatesektoritesse;
- ajalooliste pargirajatiste puhastamine pinnasest, taimedest, ja nende edasine hooldus;
- kaasaegsete pargirajatiste ja platside terviklahenduse välja töötamine kogu pargi ulatuses;
- ohtlike pargirajatiste parandamine, korrastamine või likvideerimine;
- spetsiifiliste hooldus- ja ehitustööde kooskõlastamine Keskkonnaametiga;
- spetsiifiliste hooldus- ja ehitustööde kooskõlastamine Muinsuskaitseametiga.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

8 HOOLDUSTÖÖD

8.1 Üldised põhimõtted

Hooldustööde peamiseks eesmärgiks on mõisa pargi seisundi hoidmine ja parandamine. Hoolduskavaga määratud olulisemad tööd on puistu hooldusloikused ning avatud alade niitmine. Raied tehakse eelkõige väärtuslikele puudele-puudegruppidele kasvutingimuste tagamiseks, pargiruumide markeerimiseks, vaadete avamiseks/taastamiseks ja säilitamiseks ning pargikülastajate ohutuse tagamiseks.

Puistu hooldustööks on ka avatud alade servades pöösarinde korrastamine. Murude korrapärase niitmiseega välditakse nende võsastumist ning tagatakse avatuse säilimine ja vaadete hoidmine. Püstitatud eesmärkide saavutamiseks peab peale esmaseid töid järgnema regulaarne ja asjakohane hooldus. Hooldustöödel tuleb kasutada kergeid masinaid, mis ei kahjusta murukamarat ega puude juuri, samuti tuleb vältida tööde tegemist pehme (märja) maapinnaga. Vajadusel tuleb hooldustöid teha käsitsi, nt trimmeriga. Hooldustööde ajalisel planeerimisel ja tegemisel tuleb arvestada pargielustikuga vastavalt Keskkonnaameti juhendile.

Käesolevas hoolduskavas antakse hooldussoovitused ja tegevuskava etapiti, st tegevused mis on olulised teostada esimeses järgus olenemata rekonstrueerimisprojekti realiseerumise ajast, seejärel tegevused, mis lisanduvad peale rekonstrueerimisprojekti esimest ja teist ehitusetappi.

Pargi territooriumi jagamisel eraldisteks on lähtutud alade iseloomust ja pargikujunduslikust tervikust nii enne kui pärast rekonstrueerimisprojekti realiseerumist. Alad on tähistatud hooldusplaaniil rooma numbritega I – IX. Eraldiste nummerduse abil on hõlpsam adresseerida tegevusi erinevates pargi osades ning anda juhiseid hooldustööde teostajale.

8.2 Puude raie- ja hooldustööd

Käesolevas töös jagunevad puude raiepõhjused põhimõtteliselt kaheks:

a) Sanitaarraied – ohtlike, haigestunud või kuivanud puude likvideerimine, mille järgselt võib tekkinud tühimikku ette näha asendusistutused.

b) Pargiruumi kvaliteedi suurendamine – väheväärtuslike, isetekkeliste või oma kasvukohal perspektiivitute puude likvideerimine, et avada vaateid või luua olemasolevatele puudele paremad kasvutingimused. Antud juhul uusi puid samasse kohta asemele ei planeerita.

Üksikpuudena hinnatud raied on esitatud hooldusplaanidel HK-4-01 ja HK-4-02 ning lisas nr 1 asuvas tabelis. Üksikpuudena hinnatud puude puhul on eraldi välja toodud kohe raiumisele määratud (tähistatud ristiga), tulevikus raiutavad puud (IV klass, tähistatud „pot raie“) ja hooldust vajavad puud.

8.2.1 Puude raied

Raietega saab suunata ja muuta pargipuistu struktuuri. Raietööde tegija peab kavandama tööd etapiviisiliselt, et jääks aega raiega saadud esialgsete muutuste analüüsiks.

Kui peamise osa raietöödest moodustavad kuivanud ja haigestunud puude raie ning tormi- ja lumekahjustuste likvideerimine, siis sarnaneb see metsas tehtavale sanitaarraiele. Järgnevas etapis likvideeritakse teistele allajäänud puid, hõrendatakse gruppe ning avatakse vaateid.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

Vältimaks puude raiete tagajärjel teiste puude kahjustamist, tuleb võimalusel hoiduda jalalt langetamisest. Kui kuivanud või kuivav puu on elupaigaks mõnele looma- või linnuliigile, siis tuleb otsida võimalusi puu säilitamiseks ja ohutuks muutmiseks.

Kännud, mis jäävad teeradade äärde ning on pargikasutajale nähtavad, tuleb freesida ning ala korrastada ning vajadusel taastada murukate. Kõik ülejäänud kännud peavad olema lõigatud nii madalalt kui võimalik, kännu kõrgus ei tohi olla kõrgem kui 10 cm maapinnast.

Kuna paljud raiesse kuuluvad puud on teiste võrades, on ohtlikud või asuvad kohtades, mis eeldab sektsioonis langetamist, peavad raietöid tegema kutsetunnistusega tase 4 arboristid.

Raietöödeks on parim aeg külm kevadtalv, siis on nähtavus puistus hea ning maapind ei ole pehme. Ka varakevadel võib raieid teostada, kuid seda **kindlasti enne lindude pesitsemise algust**. Sobib ka sügisene aeg septembris või oktoobris, mil lehed on langenud. Samas on hilissügisel ja talvekuudel vähese päevavalguse tõttu halb jälgida võrade seisukorda.

Raiejäätmete ja puude väljavedu on soovitatav teha vahetult peale raietööde lõppu, et väikeloomad ei jõuaks hunnikutesse pesi ehitada. Juhul kui maapind ei ole külmunud, tuleb okste kogumiseks kasutada kergemat tehnikat (täismass ei tohi ületada 5 tonni), millel on laia kandepinnaga linnid või mururehvid. Ühe võimalusena võib kaaluda ka oksahunnikute põletamist (äärmisel vajadusel ning kokkuleppel pargi valdajaga), kuid antud juhul jälgida, et lõkkekuumus ei kahjustaks kasvavate puude võrasid.

8.2.2 Loodusliku uuenduse valik

Loodusliku uuenduse puud tuleb väärtustada kui pargi järelkasvu (tulevikupuud). Need on pargis noored, ise tekkinud puud rinnasdiameetriga alla 20cm. Enne töödega alustamist on soovitatav võsast puhastataval alal markeerida ära sobivas kohas kasvavad noored puud pargi järelkasvuks.

Hea on, kui saab jätta uuendusest kasvama laialehiste liikide koosluse (pärn, tamm, saar, vaher, jalakas, künnapuu). Okaspuude uuendus tuleb suhtuda eriti tähelepanelikult, kuna need puukesed tuleb vabastada lehtpuude varjamisest, tähistada trimmerdamisvigastuste vältimiseks.

Enne raietöid on raiejärgse tervikliku pildi saamiseks abistavaks viisiks allesjäävad puud märkelindiga märgistada.

Ei ole mõistlik loodusliku uuenduse osa korraga väga hõredaks raiuda, sest hiljem ei saa sinna enam uuendust tekkida (kui edaspidi hakatakse seda ala regulaarselt niitma).

Pargis teostatud raietele järgnevatel aastatel tuleb puittaimede hooldamisel suuremat tähelepanu pöörata tekkinud kännuvõsudele. Neist suurem osa tuleb likvideerida, kuid sobivates kohtades kännuvõsukimpe harvendades jätta parimad tulevikuks kasvama.

8.2.3 Võsaraied

Võsaraie all mõeldakse looduslikku pealekasvu likvideerimist, mille üksiku puu tüve rinnasdiameeter on all 8 cm. Võsaraie tuleb teostada võsalõikuriga ja mootorsaega ning tekkivad raidmed tuleb kokku koguda ja ära viia või hakkida kohapeal oksahakkuriga. Tekkinud haket saab kasutada isetekkeliste pinnasteede katteks rekonstrueerimisprojekti-eelsel hooldusperioodil.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekt nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

Parim aeg alade puhastamiseks võsast on juuli lõpp ja augusti algus. Kevad-suvise raierahu ajal (aprillist juuli lõpuni) on keelatud puuhooldus- ja raietööde tegemine.

8.2.4 Puude võrahooldus

Pargipuude hooldusloikuse eesmärgiks on eelkõige võra puhastamine kuivanud ja murdumisohtlikest okstest ja tüügastest. Kuivanud okstest tuleb puhastada ka puud, mis ei asu pargiteede läheduses, kuna need võivad olla ohuks pargis viibijatele.

Hooldusloikuse vajadusega puud on märgitud inventeerimise tabelis (Lisa 1). Hooldusloikuse käigus lõigatakse võrast välja risti kasvavad oksad, hargnevad juhtoksid ning tüvest alla 30° ning üle 60° kasvavad külgoxjad, mis muutuvad kasvades rebenemisohtlikuks. Liikidel, millel selline oksakasv on liigiomane, vale nurga all kasvavaid oksid ei lõigata. Vajadusel eemaldatakse tüvevõsud ning tõstetakse võra.

Hooldusloikus hõlmab endas lisaks võra hooldusloikusele ka puude võraaluse puhastamist isetekkelistest liikidest nagu näiteks vaher, jalakas jms. Tammedel kaaluda mõningates kohtades suuremate/jämedamate okste loikamisel kroonloikust. Suuremate okste eemaldamisel tuleb kasutada kontrollitud okste alla laskmist.

Okaspuid lõigatakse vaid vajadusel ning enamasti piirdub loikus kuivanud okste eemaldamisega. Okaspuude hooldusloikus tehakse märtsis.

Hooldustööde käigus tekkiv materjal tuleb kokku koguda ja alalt eemaldada või hakkida kohapeal oksahakkuriga. Tekkinud haket saab vajadusel kasutada pargis istutusalaade või väiksemate jalgradade katteks (pinnasteed enne rekonstrueerimisprojekti realiseerimist). Materjali äravedu pargist on lubatud kuiva või külmunud pinnasega. Murukamara kahjustamine on keelatud.

Võrahooldust ei tohi teha temperatuuril alla -10 kraadi, sest puidu rabeduse tõttu võivad okste loikamisel võimalikesse murdekohtadesse kergesti tekkida loikehaavast ulatuslikumad kahjustused.

Hooldustööde lõplik maht ja tööde täpsem järjekord määratakse töid tegeva kutsetunnistusega arboristi poolt. Soovitav on eelnevalt konsulteerida hoolduskava koostajaga.

8.2.5 Puutüvede ja juurestiku hooldus ja kaitse

Puutüved ja juurestik ei vaja spetsiaalset hooldust. Küll vajavad need aga hooldustööde tegemise ajal kaitset ja spetsiifilist hooldust juba olemasolevate vigastuste korral.

Trimmeriga niitmisel tuleb vältida puude ja pöösaste koore vigastamist (nii noorte kui vanade puude). Puude vahel tuleb masinatega töötamist vältida, kui puudevaheline ruum või alumiste okste kõrgus ei võimalda masinaga vabalt liikuda.

Masinatega töötamisel puude juurte piirkonnas tuleb arvestada vanade puude juurestiku tegeliku ulatusega ning vajadusel kaitsta pinnasest väljaulatuvad juured.

Puistu ülevaatusel selgus, et pargis on mitmeid õõnsustega puud. Õõnsused ja augud ei vaja üldjuhul erihoolitsust. Keelatud on kasvavate puude õõnsuste puhastamine mädapuidust ja nende plombeerimine. Õõnsustega puude puhul on sobiv aeg teha hooldustöid septembrist alates.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

8.2.6 Puude sidumine

Mõisa pargis on soovituslik kolmele puule hinnata tugivõõde vajadust, et vältida nende harude rebenemist (sidumist vajavad puud on toodud inventeerimise tabelis). Ühel puul tuleb olemasolev seotis üle kontrollida ja vajadusel uuendada (nr 148). Sidumisviisi- ja vahendid valib töid teostav arborist. Puude sidumist peab tegema kutsetunnistusega tase 4 arborist.

8.3 Põõsaste hooldustööd

Põõsarühmade hoolduse eesmärk on tagada põõsagruppide kompaktsus – põõsad ei tohi lamanduda jalgteede peale.

Põõsaste hooldust ja piiramist on soovituslik teha peale raiete teostamist. Olemasolevast mahust ei tohiks põõsarinnet vähendada enam kui 25%. Varem varjus kasvanud ja raietega valgusesse pääsenud põõsaid tuleb uuendada tüükale lõikamisega.

Hoolduslõikuste (sh noorendus) vajadus on toodud hooldussoovituste tabelis (Lisa 1). Noorenduslõikust tehakse elujõulise võra kujundamiseks ja õitsemise soodustamiseks liikidel, mis paljunevad edukalt vegetatiivselt. Levinuimaks viisiks on põõsaste tagasi lõikamine maapinnast 15-20 cm kõrguselt.

Harvendamise teel uuendatakse selliseid liike, mis paljunevad juurevõsudest raskelt (lodjapuu). Harvendamisel lõigatakse pikema perioodi jooksul (2-3 aastat) välja vanad oksad. Noorenduslõikust tehakse alati märtsis-aprillis olenemata õitsemise ajast.

Hoolduslõikuse eesmärgiks on põõsa seisundi parandamine, võra kuju korrigeerimine (mitte topiaarlõikus) ning õitsemise soodustamine.

Kevadel ja varasuvel õitsevaid põõsaid lõigatakse pärast õitsemist, sest nende õiepungad moodustuvad samal aastal kasvavatele võrsetele.

Kaheaastaste või vanemate okste kõrvalvõrsetel õitsevatel põõsastel lõigatakse välja vanemad oksad nii, et säilivad kahvlina harunevad oksad, mille pungadest arenevad õitsevad kõrvalharud.

Lehtdekoratiivsetel põõsastel (kontpuud) lõigatakse oksti varakevadel, sest iseloomulikute tunnustega lehed arenevad kõige selgemalt just uutel kasvanud okstel.

Igihaljastel põõsastel lõigatakse vaid kuivanud või kahjustunud oksad. Lõikamisel tuleb arvestada, et põõsad on sageli lindude pesitsuskohaks.

8.4 Niitmine

Niitmise kvaliteedile tuleb eraldi tähelepanu pöörata. Trimmeriga niites ei tohi vigastada säilitamisvõrsete (nii noorte kui vanade) puutüvede koort. Puuvõrade all tuleb niita kõrgemalt, seal on sageli puujuured üles kerkinud.

Viimsi mõisa pargi muru- ja aasaalad on üldiselt rahuldavalt hooldatud. Niidetavad alad on jagatud kolmeks erinevaks hooldusklassiks vastavalt sellele, kui tihe on nende kasutus ja kus nad paiknevad.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

8.4.1 Niidetavate alade hooldusklassid

I – hooldusklass: ühtlane esinduslik muruala; niitmine toimub keskmiselt 1-2 nädalase intervalliga kogu vegetatsiooniperioodi vältel, põuase ilma puhul harvem; muru max kõrgus ca 7cm. Niitmine tuleks teostada multšiva niidukiga, siis ei pea niidet koguma ega ära vedama.

I hooldusklassi kuuluvad

- Pargi jalutusteede ääred 2m laiuselt
- Mänguväljaku ümbrus
- Üldjuhul tiikide ja käiguteede vahelised alad, kui plaanil pole märgitud teisiti. Tiikide kallaste niitmisel minna veepiirini.
- Pargi põhjaosas paikneva alumise astangu põhjaosa kuni tiigini
- Pargi lõunapoolse sissepääsu ümbruse muruala
- J. Laidoneri mälestusmärgi ümbrus
- Pargi idaosas tiigi kaldal oleva platvormi ümbrus

I hooldusklassi murude niitmise eeldatav ajakava:

- Esimest korda niita orienteeruvalt 15.mai:
- Suvekuudel 1. juuni, 15.juuni (vajadusel tihendada juunikuus niitmise sagedust 1-nädalase intervallini); 1.juuli, 15.juuli, 1.august, 15. august;
- Sügisesed niitmised 1.september, 15.september (vajadusel teostada viimane niitmine veel 30.septembril).

II – hooldusklass: kõrgem muruala kus kiiremaks vulised taimed jõuavad ka õitseda; niitmine toimub ca 5-8 korda vegetatsiooniperioodi jooksul: 1 kord maikuu, suvekuudel 1-2 korda kuus, sügisel septembris/oktooberis 1 kord; taimkatte max kõrgus 15cm. Niitmine tuleks teostada multšiva niidukiga, siis ei pea niidet koguma ega ära vedama. Kui niitmine toimub trimmeriga ning maha jäävat niidet on nii palju, et see ei kõdune kiiresti, siis tuleb niides kokku koguda ja ära vedada.

II hooldusklassi kuuluvad

- Pool-avatud ala Laidoneri monumendist idas (eraldis III). Siin alal kipub võimutsema oblikas ning hõbehaava juurevõsu.
- Tiikide kaldad, mis jäävad jalutusteede suhtes teisele poole tiiki või jalutusteedest kaugemale ning on plaanidel märgitud II hooldusklassiga. Tiikide kallaste niitmisel minna veepiirini.
- Kõigis eraldistes olevad alad, mis ei ole määratletud aasadena.

II hooldusklassi murude niitmise eeldatav ajakava:

- Esimene niitmine 30.mai,
- Suvekuudel 15.juuni, 15.juuli, 15.august,
- Viimane niitmine orienteeruvalt 15.september

III – hooldusklass: aasa-alad kus taimed jõuavad õitseda ja ka viljuda; niitmine toimub ca 2 korda vegetatsiooniperioodi jooksul ning tuleb tagada, et enne esimest niitmist jõuavad aasataimed ära õitseda ja nende seemned valmida.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

III hooldusklassi kuuluvad

- Avatud pargiaasad, märgitud vastava värviga hooldusplaanidel
- Karulaugu kasvukohad
- Randvere teega külgnevad suuremad eraldised VI ja VII, kus puud paiknevad hajusalt, leidub palju lamapuitu. Tegemist on puhvertsooniga, mis eraldab parki tihedamast liiklusest Randvere teel ning samuti pakub rikkalikult elupaiku.
- Pargi lõunaosas paiknevat avatud ala IX eraldises käsitleda aasana ning niita III hooldusklassi alusel – oluline on, et ala ei võsastuks.
- Tiikide kaldad, mis jäävad jalutusteede suhtes nn teisele poole tiiki või jalutusteedest kaugemale ning pole otseselt jalutajale ligipääsetavad ning mis on plaanil märgitud III hooldusklassiga. See annab kaldataimedele võimaluse õitseda (looduslik varsakabi, varsakabja topeltõielised kultuurvormid ja laialehine hundinui, kollane võhumõök ja väikeseviljane jõgitakjas).

III hooldusklassi aasa-alade niitmise eeldatav ajakava:

- Esimest korda niita 30.juuni/7.juuli;
- Viimast korda niita orienteeruvalt 15.september

Üldine soovitus, mis on välja toodud ka Muinsuskaitseameti kodulehel olevas juhendis, et parkide äärealadel ja lilleaasadel (III hooldusklass) tuleb üldjuhul esimest korda niita siis, kui taimed on õitsenud ning nende viljad on valminud. Niide tuleb eemaldada **peale kuivamist** (et seemned jõuaksid pudeneda). Niita tuleks avatud aasadel pigem kõrgemalt, sest kuna ajaloolises pargis on välja kujunenud ka väärtuslik ja liigirohke alustaimestik, tuleb tagada selle kasvujõud ja säilimine.

Kõrgema rohttaimestiku niitmisel tuleb arvestada seal pesitseda võivate väikelindudega. See soovitus on kohane suuremal osal Viimsi mõisapargi territooriumist.

Tiikide kallastelt veepiirist kaugemal kasvava **veetaimestiku** eemaldamise tööde vajadust tuleb hinnata jooksvalt (iga-aastaselt) hoolduskava perioodi vältel. Vajaduse tekkel käsitleda liigselt vohava veetaimestiku eemaldust III hooldusklassi niitmise mahus või eraldi kokkuleppel.

8.5 Invasiivsete liikide ja võõrliikide tõrje

Mõnevõrra sagedamini võrreldes ülejäänud pargiaasadega, tuleks niita alad, kus leidub rohkesti oblikaid. Need alad on tähistatud hoolduskava plaanil. Siin kasvavate oblikate hulgas leidub vähesel määral ka hobuoblikat, mis on invasiivne võõrliik, aga oblikate perekonnas on veel mitmeid kõrgekasvulisi ja suhteliselt kiiresti levivaid liike, mille seemnelist paljunemist on soovitatav piirata. Oblikate leviku piiramiseks alustatakse kohe peale õitsemise lõppemist niitmise ja hiljem niidujääkide kokku korjamisega ja ära viimisega komposteerimisele.

Lisaks oblikatele, mis on plaanil konkreetselt märgitud, leidub pargis hajusalt ka verevat lemmaltsa (vt joonis 3 ning botaaniline ülevaade), mille taimekogumitel ei tohiks lasta õitsemise ja viljumiseni kasvada. Ehk hooldustööde käigus vereva lemmaltsa kogumite leidumisel tuleb asukohas niita olenemata eelmises peatükis toodud hooldusklassi määratlusest.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekti nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projekti juht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

8.6 Teede ja infrastruktuuri hooldus

Olemasolevate pargiteede juures tuleb esmajoones teostada hädavajalikud hooldustööd. Eelkõige hoida teed puhtad rohttaimedest, langenud, murdunud oksadest, prügist, sügisel lehtedest ja talvel lumest.

Lund ei tohi vallitada teedeäärsete puude ja põõsaste peale, lumi tuleb juhtida avatud murualadele.

Rekonstrueerimisprojekti järgsel perioodil lähtuda teede ja rajatiste hooldusel samadest põhimõtetest. Teedel tohivad sõita vaid kooskõlastatult Viimsi vallavalitsusega hooldus- ja muud sõidukid täismassiga kuni 3,5tonni ning seda ei tohi ületada.

8.7 Ebaturvaliste rajatiste likvideerimine

Eraldises nr V asuv korrastamist vajavat ala tuleb kas rekonstrueerimisprojekti realiseerimise käigus või eraldiseisvalt käsitleda. Ajalooliselt mitteolulised vundamendid ja betoonist rajatiste varemed, mis on osaliselt pinnasega kattunud ning paiguti on maapinda tekkinud augud, tuleb kas täita või sobiva sügavuseni piigates purustada, seejärel kasvupinnasega katta.

8.8 Pargiinventari ja väikevormide, sh mänguväljaku hooldus

Selleks, et park leiaks rohkelt kasutust ning muutuks inimeste seas hinnatud ajaveetmiskohaks, on oluline tagada pargiinventari olemasolu, mis pakuks erinevaid tegevusi ja puhkevõimalusi.

Nõuded pargiobjektidele:

- Tagada tuleb kõikide pargis leiduvate objektide ja rajatiste heakord ning ohutus.
- Mänguväljaku seadmete puhul tuleb teostada korraline inspektsioon liikuvatele mehhanismidele, kinnituskohtadele jm, vastavalt vajadusele teostada detailide asendused, määrimised, kordus-värvimised.
- Vajadusel pöörata tähelepanu objektide vandaalikindlusele.
- Mälestusmärgi graniitpindadele teostada survepesu vastavalt vajadusele, et pindadele ei koguneks sammal, poripritsmid jne.
- Infotahvlite juures pidada silmas, et puude all paiknevad tahvlid vajavad regulaarset pesu ja vajadusel graafilise osa uuendamist, kuna tekstid võivad muutuda raskestiloetavaks.
- Olemasolevate ja kavandatavate puitrajatiste puhul on olulisimaks hooldustööks korraline puhastus lehtedest jm prahist, õlitamine või värvimine, kinnitusvahendite kontroll, vajadusel laudise väljavahetamine.
- Kuna pargi kasutamisega kaasneb paratamatult oht prügistumisele, mis aga vähendab pargiruumi atraktiivsust ning võib kujutada endast ohtu pargi liigirikkkusele, seetõttu on vajalik regulaarselt pargis läbi viia prügikoristust.
- Pargimööbli hooldamisel tuleb järgida tootjapoolset hooldusjuhendit.

8.9 Koristustööd ja jäätmed

Pargis koristamisel tekkinud olmeprügi tuleb käidelda Viimsi valla jäätmehoolduseeskirjas ning Jäätmeseaduses ettenähtud viisil.

Hoolduskavaga ettenähtud raietöödel tekkiv materjal tuleb kokku koondada ja alalt eemaldada vastavalt töid kirjeldatavates alapeatükkides antud soovitude järgi.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekt nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

Lehtede koristus on ette nähtud jalgteedel ja samadel aladel, kus ka niitmine on sagedasem. Igalt poolt ei ole tarvis lehti koristada. Lehed tuleb riisuda ja/või purustada vähemalt kord aastas, soovitatavalt novembri esimesel poolel, vajadusel kevadel korrata. **Lehtede põletamine pargis on keelatud.**

9 LIIKIDE TÄHISTAMINE

Viimsi mõisa pargi alal kasvavate dendroloogiliselt haruldaste või põnevate puu- ja põõsaliikidele etikettide paigaldamine või muul moel markeerimine lisab alale kindlasti hariduslikku väärtust ning tõstab külastatavust.

Kindlasti tasuks sildistada tähelepanuväärsemad liigid, nagu vene lehised, kollane kask, harilik valgepöök, harilik pöök, tähelepanuväärsemad künnapuud ning peale alal toimunud hooldustöid tuleks hinnata ka põõsagrupidelle etikettide paigaldamise võimalusi.

Etiketil peaks kajastuma taimeliigi eesti- ja ladinakeelne nimetus ning võimalusel konkreetse isendi päritolu/istutusaeg, kui see on teada. Etikett mõjub diskreetse ja tagasihoidlikuna (ei paista kaugelt silma), kui kasutada tumedal taustal heledat teksti. Ilmastikukindlad etiketid paigaldatakse vaiaga maasse (mitte kasutada puu tüvele kinnitamist).

Näited siltide kujundusest:

Siltide täpse koguse, materjali, mõõdud ja graafilise osa määrab ning täpsustab Viimsi Vallavalitsus koostöös Keskkonnaametiga pärast hooldustööde teostamist.

10 UUSISTUTUSED

10.1 Kavandatud uusistutused

Viimsi mõisa pargi rekonstrueerimisprojektiga (K-Projekt AS töö nr 23004) on ette nähtud 97 uue puu, 363 uue põõsa ning 738 uue püsiku istutused. Istutusplaan vt projekti joonis MA-4-02 istutusplaan.

10.2 Istutatud taimmaterjali hooldus

Taimede hooldus erineb aastate lõikes, kuna kõiki töid ei ole vaja igal aastal teha. Oluline on tagada korralik ja õigeaegne hooldus ja kastmine 2-3 esimese aasta jooksul, et taimed kasvama läheksid.

 K PROJEKT Ahtri tn 6a Tallinn10151 kprojekt@kprojekt.ee	Projekt nimetus: Viimsi mõisa pargi puistu hoolduskava		
	Aadress: Viimsi mõisa park, Viimsi alevik, Viimsi vald		
Projektijuht: S. Kasepalu	Dokumendi nimetus: Hoolduskava		
Koostajad/Kontrollija S. Kasepalu/ T. Tuulik	Töö nr: 23004	Stadium: HK	Dokumendi tähis: HK-3-01

Toetus ja kastmine. Regulaarselt (kord kuus) tuleb kontrollida kõigi istutatud puude tugiteivaste ja turvarihmade olemasolu ja seisukorda, vajadusel rihmasid lõdvemaks lasta. Vajadusel tuleb neid uuendada.

Puittaimede puhul tuleb teostada kastmist, mis on olulisim hooldustöö esimese kahe-kolme aasta jooksul pärast istutamist. Kohe pärast istutamist tuleb istikut kasta 50–100 liitrise veekogusega (sõltuvalt istiku suuruselt), suurem osa vett valada kastmistorusse, väiksemal määral kasta pealt. Kasta tuleb ka vihmaperioodil.

Värskest istutatud puude koheseks kastmiseks tuleks eelkõige kasutada niisutuskotti, mis mahutab 75 l vett. Kotist imbub vesi vaikselt pinnasesse kiirusega 8-10 l/h. Niisutuskott käib tõmbelukuga ümber puu ning suurema veekoguse andmiseks saab omavahel ühendada mitu kotti. Kott on valmistatud UV-kiirguse kindlast PVC-materjalist. Niisutuskott on kastmiseks vaid ajutine lahendus ning tuleks mõnda aega pärast istutamist puu ümbert eemaldada.

Hooldus- ja kujunduslõikused. Noorte, istutatud puude võra kujundamisega võib alustada pärast puittaimede juurdumist (tavaliselt 1-2 aastat pärast istutamist). Arborist hindab noorte puude hoolduslõikuse vajadust iga 1-2aasta järel, hiljem, kui puud on juurdunud, saavutanud soovitud kasvukuju ning aastane juurdekasv on stabiilne ja hea, võib hoolduslõikuse ajavahemikku pikendada 2-3 aastale.

Puu seisukohalt on parim lõikamise aeg aktiivne kasvuperiood, kui lehed on täiskasvanud (tumerohelised). Väikeste okste lõikamine sobib siiski igasse aastaaega. Puud reageerivad suvistele lõikehaavadele operatiivsemalt kui talvistele, mil taim on uinunud ega kasvata haavu kohe kinni. Talvised madalad temperatuurid võivad põhjustada kambiumi kahjustusi. Lõikekohtade juurde ilmuvad koorelõhed. Lõikamist tuleks vältida vahetult enne lehtede langemist ja selle ajal, kuna puu püüab sel ajal hakata energiat kokku hoidma ning talvel kui temperatuurid on langenud alla -5 C.

Lehtpuude latva võib erandjuhul ära lõigata kuni esimese sobiva tugeva oksaharuni, mille läbimõõt ei tohi olla väiksem kui 1/3 äralõigatud ladva läbimõõdust.

11 KAVANDATUD TÖÖDE TEGEVUSKAVA

Hoolduskava tegevused on jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse tähtsusklassidesse:

- 1. Esimene eelistus** – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2. Teine eelistus** – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3. Kolmas eelistus** – soovituslik tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabelid on esitatud lisa 1 ja lisa 2.